

Maailmanpyörä palaa

ryhmät tai jos alueelle on sijoittunut uusia vaikkapa pakolaisryhmiä. Esimerkiksi Nairobin suurimmassa slummissa, jossa asuu yhteensä yli 1,5 miljoonaa ihmistä, ei sudanilaisten pakolaisten ja kenialaisten heimojen yhteenottoihin tarvita kovinkaan suuria sytykkeitä – ongelmat ovat koko ajan kytymässä pinnan alla.

Usein kysytään, miten yksittäinen ihminen voi auttaa megatalouden ja maailman tason köyhyysongelmien ratkaisemisessa, kun niille ei voida mitään edes kansainvälisellä yhteistyöllä. Osatotuus on kuitenkin, ettei ongelmia ole mahdollista ratkaista maailmanlaajuisesti – ei ole patenttilääkkeitä – sillä viime kädessä kysymys on käytännön asioista ja toimimisesta paikallisella tasolla. Paikallisella tasolla tarvitaan yksilöitä ja luovia ratkaisuja. Suurten avustusprojektien sijalle tarvitaan kevyempiä avustus- ja toimintamuotoja – esimerkiksi mikrolainoja ja maanmittausalalla kevyitä mutta toimivia rekisterijärjestelmiä, jotka mahdollistavat turvatut asumisolot ja mahdollisuuden kohtuukorkoisiin lainoihin. Maanomistusoikeuden takaaminen naisille tuottaa parempia tuloksia kuin perinteinen miesten maanomistusoikeus.

Valitettavan usein olen törmännyt tilanteeseen, jossa asiantuntijalta kysytään teknisiä ratkaisuja pohjimmiltaan poliittisten ja kulttuuris-historiallis-sosiaalisten ongelmien ratkaisuun. Paras-kaan katasterijärjestelmä – edes jos siihen olisi varaa – ei auta pelastamaan tilannetta, jos järjestelmä ei toimi. Mikäli korruptoitunut järjestelmä ei ole halukas tekemään mitään kaupunkien köyhimpien asunnottomien hyväksi, vaan on halukas myymään näiden pahvimajat gryndereille ja käärimään voitot omaan taskuun, ei kiinteistöjärjestelmällä ratkaista ongelmia – ratkaisuksi tarvitaan toimiva vaikuttamisjärjestelmä, poliittikkoihin vaikuttaa usein riittävä kriittinen

massa.

Tämän hetken kansainvälinen muotitermi on hyvä kaupunki- tai paikallishallinto (*good urban tai local governance*). Onkin totta että toimiva kansalaisyhteiskunta ja päätöksentekojärjestelmä on – usein yhdessä tehokkaan tiedonvälityksen kanssa – tehokas tapa vähentämään korruptiota ja mielivaltaa. Todellisuudessa matka hyvään hallintotapaan on vain usein sangen pitkä. Useimmat maailman maat ovat edelleen hyvin keskittyneitä ja valtiojohtoisia – kerrotaanpa yhä edelleen, että monissa maissa apu saadaan tehokkaimmin perille, kun se toimitetaan suoraan virkakoneiston ohitse tarvitsijoille. Silloin toki herää kysymys, miksi tehotonta ja korruptoitunutta järjestelmää pidetään yllä.

Monien huonojen esimerkkien jälkeen herää tietysti kysymys, kannattaako lainkaan yrittää ja mitä pitäisi tehdä? Väjäjäämättä kaikesta huolimatta tapahtuu koko ajan kehitystä. Vaikka joskus tulee taka-askeleita, löytyy myös myönteisiä esimerkkejä runsaasti. Valitettavasti vaan Suomessa ja yleensä uutisvälityksessä korostuvat katastrofit ja huonot uutiset. Meillä myös helposti yleistetään yksi ongelma-alue koko maata tai jopa maanosaa koskevaksi. Kun esimerkiksi Ruandassa on levottomuuksia, on koko Afrikan mielestämme liekeissä. Erityisesti yleistystauti koskee Afrikkaa ja Etelä-Amerikkaa, joista muutenkin tulee vähän uutisia. Kuitenkin esimerkiksi Afrikassa demokraattinen kehitys on edistynyt viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana merkittävästi.

Maanmittausalalla myönteistä kehitystä ja aktiivisuutta asioiden ratkaisemiseen on viime aikoina ollut kiitettävästi lukuisissa Afrikan maissa mm. ranskankielisessä Länsi-Afrikassa, joka muuten kuuluu maailman köyhimpiin alueisiin, Nigeriassa sekä useissa arabimaissa

sekä latinalaisessa Amerikassa. Kaikkiin hyviin esimerkkeihin näyttää liittyvän se, että paikalliset ihmiset – tässä tapauksessa maanmittarit – on saatu mukaan toimintaan ja välittämään asioista. Asiat, jotka koetaan oikeasti tärkeiksi, tuppavat myös toteutumaan. Se into, jolla näissä tapauksissa toimeen tartutaan, välittyy helposti ulkopuolisellekin ja riittää korvaamaan ne useat pettymykset ja takaiskut, joita kehitysmaiden auttamisessa väistämättä tapahtuu.

Kokonaan toinen asia on se, että erot rikkaimpien ja köyhimpien maiden välillä jatkuvasti kasvavat – samanaikaisesti kasvavat erot myös kehitysmaiden eri väestöryhmien kesken. Uusi teknologia tarjoaa eräitä uusia mahdollisuuksia, valitettavasti vain edellytykset sen käyttämiseen jakautuvat vielä epätasaisesti. Toisaalta, jos esimerkiksi Suomessa yhdellä käyttäjällä voi olla 5–10 sähköpostiosoitetta, on afrikkalais kylän ”poppamiehen” osoitteen takana helposti 30–50 ihmistä, jotka näin voivat olla yhteydessä uusiin ulottuvuuksiin.

Kun tällä ensimmäisellä rajalinjalla olen käsitellyt köyhyden globaaleja kasvoja, palaan tulevaisuudessa lähemmäksi kotipesää ja -pyykkiä.

MARKKU VILLIKKA
markku.villikka@fig.net

Kirjoittaja on Kansainvälisen maanmittausinsinöörien liiton FIG:n pysyvän toimiston päällikkö Kööpenhaminassa. Maankäytön kolumnissa hän kertoo maanmittausalan kansainvälisistä virtauksista sekä arvioi Suomea ja sen maanmittausta kansainvälisestä näkökulmasta.